

(Lovforslag nr. L 92. Fremsat 15/11 77. Første behandling 15/12 77. Betænkning 16/3 78. Anden behandling 29/3 78).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arentoft (FP):

Selv om jeg godt er klar over, at der ikke er mulighed for at flytte én eneste stemme ved at komme med et kort indlæg nu, vil jeg dog ikke undlade at sige, at i betænkningen siger samtlige partier minus fremskridtspartiet og kristeligt folkeparti, at spørgsmålet om søfolks radio- og fjernsynsbetjening løses endeligt ved en ændring i radioloven i forbindelse med den igangværende behandling af denne.

Nu ligger det imidlertid således, at denne radiolov allerede er løbet ind i vanskeligheder, og når man ser på de meget fyldige bemærkninger, som vi har anført til lovforslaget her, vil man kunne se af den dagbog, vi har sat op i bemærkningerne, at man har tumlet med dette spørgsmål om søfolks fjernsynsbetjening helt siden 1972, men der er endnu ikke sket noget som helst på dette område. Jeg synes, det er beskæmmende, at vi ikke har kunnet tage os sammen til at få ændret i ophavsretsloven, for det, det drejer sig om, er nemlig at få ændret i den og ikke i radioloven. Derfor vil jeg gerne tillade mig at citere den sidste del af bemærkningerne til lovforslaget:

»Det urimelige i hele spørgsmålet om TV-udsendelser til søfolk er, at samtlige politiske partier i folketinget er positive over for tanken, men alligevel er ingen konkrete resultater nået, fordi man hidtil stedse har håbet at kunne løse problemerne på anden måde end ved at ændre i ophavsretsloven.

Erfaringen må nu have vist, at det ikke lader sig gøre inden for en rimelig tid.«

Jeg vil også godt benytte lejligheden til lige at sige tak til kristeligt folkeparti, som støtter vort forslag og altså er de eneste, der er virkelig vågne.

Kulturministeren (Niels Matthiasen):

Som det allerede fremgik af anden behandling her i folketinget forleden dag, er

det nu ikke længere et spørgsmål om en ændring i radioloven, al den stund der den 6. december mellem Danmarks Radio og handelsministeriet på den ene side og ophavsretsorganisationerne på den anden side er truffet en aftale, der gør det muligt at få sendt kassetter til søfolkene.

Det, det drejer sig om nu, er alene de tekniske ting, som man arbejder med i handelsministeriet i øjeblikket, og som er foranlediget af et spørgsmål fra folketingets kulturudvalg. Når de er afklaret, vil man kunne gå i gang og søge finansudvalget om den bevilling, man skal have.

Arentoft (FP):

Hvis vores lovforslag havde været vedtaget i dag, kunne ordningen være gået i gang i morgen. Nu får vi se, hvornår det andet går i gang, og om det bliver tilfredsstillende, hvad jeg tror det langtfra gør.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget

forkastedes, idet 31 stemte for, 106 imod; 1 stemte hverken for eller imod.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse m. v.

(Lovforslag nr. L 148. Fremsat 10/1 78. Første behandling 26/1 78. Betænkning 17/3 78. Anden behandling 29/3 78).

Der var stillet 6 ændringsforslag af Honoré (KrF) (se nedenfor).

Ændringsforslag.

Af Honoré (KrF):

Til § 1.

1) *Stk. 1, 2. pkt.*, udgår.

2) Efter stk. 3 indsættes som nyt stykke:

»*Stk. 4.* Løven gælder ikke for forsvaret, politiet, fængselsvæsenet eller med hensyn til

private boliger samt på andre områder, hvor det er af afgørende betydning, at stillingen besættes af det ene eller det andet køn.«

Til § 3.

3) *Stk. 2* udgår.

Til § 6.

4) Efter »et bestemt køn« indsættes ordene: »medmindre udøveren er af afgørende betydning på grund af arbejdets eller uddannelsens art«.

Til § 11.

5) I *stk. 1* udgår ordene »og ligestillingsrådet«.

6) *Stk. 2* og *3* udgår.

Bemærkninger.

Til nr. 1.

Det er ikke tilstrækkeligt belyst, hvad *indirekte* forskelsbehandling indebærer. Henvisningen til ægteskabelig eller familiemæssig stilling er alt for vag. Dette fremgår af ministerens svar på spørgsmål fra udvalget, hvori det bl. a. hedder: »Lovforslaget sonder således ikke mellem formel og reel ligebehandling, og der er intet til hinder for, at aftaler, der er til hinder for ligebehandling i lovens forstand, kan indbringes for vedkommende instans, uanset at disse påstås formelt at være i overensstemmelse med ligebehandlingsprincippet.«

Denne formulering afdækker en fundamental uklarhed ved indholdet af lovens formål, som åbner op for, at der ikke bliver en ligestillingsret for arbejdstagerne, men en ligestillingstvang for disse uanset deres forskellige ønsker og anlæg.

Til nr. 2.

Ud over de nævnte offentlige ansættelsesområder bør det i de enkelte familier afgøres ud fra disses behov, om de foretrækker en mandlig eller kvindelig arbejdskraft i hjemmet. Ændringsforslaget svarer stort set til et afsnit i den irske »Employment Equality Act 1977«.

Til nr. 3.

Stk. 2 kan misbruges til at opstille et krav til erhvervsvejledere om, at resultatet af deres erhvervsvejledning, for ikke at indeholde »indirekte forskelsbehandling«, bør resultere i, at der bliver 50 pct. mandlig og 50 pct. kvindelig tilgang til de fleste erhverv.

Heroverfor mener forslagsstilleren, at erhvervsvejledning bør bestemmes ud fra de vejledningssøgendes *egne* behov og ønsker, selv om disse er udtryk for noget kønsbestemt, herunder det aktuelle kønsrollemønster.

Til nr. 4.

Af erfaringsmæssige grunde kan en arbejdsgiver nære et overvejende ønske om ansættelse af medlemmer af ét køn fremfor et andet, f. eks. som jord- og betonarbejder, hushjælp eller konstabel. Hvis det ikke tillades arbejdsgiveren at tilkendegive denne indstilling i annonceform, spilder man de arbejdssøgendes tid, da deres ansøgning vil blive behandlet på skrømt.

Ifølge rådsdirektivets artikel 2, stk. 2, kan visse former for erhvervsudøvelse og uddannelser undtages fra ligestillingsdirektivet.

Til nr. 5.

Ligestillingsrådet er overflødigt som statsunderstøttet organ for en bestemt kønsideologi.

Til nr. 6.

Om end rådsdirektivet tillader bestemmelserne i stk. 2 og 3, *påbyder* direktivet dem ikke. Disse bestemmelser giver regeringen ret til at iværksætte positiv særbehandling, dvs. mandsdiskriminering, kønskvotering, hvor ikke kvalifikationer og arbejds- og uddannelsessøgendes egne ønsker og behov er bestemmende, men derimod nogle af »ligestillingsrådet« foreslåede kønskvoter.

Sådanne tvangsforanstaltninger i overvejende socialistisk regie strider imod kristeligt folkepartis tanker om mænds og kvinders frie udfoldelse i overensstemmelse med deres personligheds og køns egenart.

Ændringsforslagene sattes først til forhandling.

Forhandling

Honoré (KrF):

Den sag, vi her behandler, er meget vigtig. Derfor er det vigtigt, at vi opridsrer nogle principielle synspunkter.

Der er både ligheder og forskelle mellem mennesker, og det gælder også mellem kønnene. Kristeligt folkeparti mener, at man bør respektere både ligheder og forskelle, og vi kan derfor støtte rimelige ligebehandlingsbestræbelser. Det kommer bl. a. til udtryk ved, at vi kan stemme for det næste lovforslag, nr. L 149. Vi kan derimod ikke støtte ligebehandlingsbestræbelser, for så vidt de har en indbygget tendens til ensretning. Man må respektere, at mænd og kvinder i kraft af deres køn er forskellige og skal have lov til at indrette deres tilværelse forskelligt, så at de kan udfolde sig i overensstemmelse med deres kønslige og individuelle særpræg. Når ligebehandlingsbestræbelser bliver en mere eller mindre fanatisk ideologi, der vil ensrette mænd og kvinder, må man være på vagt. Ganske særligt må man passe på, at staten ikke forskriver sig til nogen ensretningsideologi.

Det foreliggende lovforslag kan ikke sige sig fri herfor. Forslaget tilsigter ikke en rimelig lighed baseret på respekt for naturlige forskelle, men tilsigter ensretning. Det fremgår især af begrebet reel ligestilling, der som målsætning i sin fulde konsekvens indebærer en millimeterretfærdighed, hvor samme procentdel af mænd og kvinder skal have erhvervsarbejde, hvor hvert af kønnene skal være repræsenteret med 50 pct. i stort set alle erhverv, løngrupper og ledelsesfunktioner, for at den fulde reelle ligestilling kan være virkeliggjort. Mon folketingets medlemmer gør sig helt klart, hvor vidtgående denne ligestillingsmålsætning er, og i hvor høj grad den underminerer det enkelte menneskes frihed?

Et af midlerne til at gennemtrumfe denne politik er en såkaldt positiv forskelsbehandling, dvs. en statsligt dirigeret kønskvotering. Adgang til uddannelse og arbejde skal reguleres ud fra en lighedsideologi og ikke først og fremmest bero på de enkelte menneskers egne erhvervsønsker og kvalifikationer. Der er nogle, der vil hylde dette som socialisme i renkultur, men efter min mening er det snarere umyndiggørelse og ensretning. Følgen

vil blive en stigende fremmedgørelse, og jeg tror, loven vil støtte en række konfliktskabende processer i samfundet.

Hvad angår de enkelte ændringsforslag, vi har stillet, vil jeg henvide til bemærkningerne til disse.

Lawaetz (FP):

Der er blevet sagt en masse under behandlingen af disse lovforslag, men sagen har nok taget en retning, så det nærmest er blevet en behandling af kvindesagslovforslag. Deri mener jeg ligger en misforståelse, og jeg har tidligere sagt, at det kan få modsat fortegn. I mange tilfælde kan det virke helt forkert, således at det i visse situationer bliver en diskriminering af mændene.

Vi vil derfor gerne tilslutte os de ændringsforslag, som kristeligt folkeparti har stillet. Det, der er sket under behandlingen af denne sag, er, at man har forsøgt at få nogle ændringsforslag puttet ind, som havde en gunstig virkning på resultatet ude i praksis, og det må vel være det, det kommer an på.

Jeg vil gerne særlig pege på tilføjelsen til § 6, ændringsforslag nr. 4, der lyder: »medmindre udøveren køn er af afgørende betydning på grund af arbejdets eller uddannelsens art«. Det er meget, meget væsentligt, og det næste går simpelt hen ud på, at enhver form for dispensation skal søges gennem det ministerium, der har med den pågældende sag at gøre. Her tilføjer man i lovforslaget, at ligestillingsrådet skal spørges hver gang. Det peger kristeligt folkeparti på, og det betragter vi også som en helt overflødig, forsinkende og fordyrende måde at behandle en sag på. Vi vil derfor stemme for kristeligt folkepartis ændringsforslag og give udtryk for, at vi håber, der er andre, der vil gøre det samme.

Arbejdsministeren (Auken):

I modsætning til den sidste taler håber regeringen ikke, at der er andre end fremskridtspartiet, der vil støtte kristeligt folkepartis ændringsforslag. De er nemlig for det første imod vore internationale forpligtelser, og for det andet er de ikke fornuftige.

Jeg skal ikke trætte tinget med en lang argumentation omkring behovet for en beskyttelse af gravide kvinders stilling på arbejdsmarkedet. Regeringen har helt klart den holdning, at det ikke skal være muligt at af-

[Arbejdsministeren]

skedige folk på grund af graviditet, og derfor vil jeg indskrænke mig til kun at udtrykke forundring over, at netop kristeligt folkeparti med den positive holdning, det normalt har til familien og til børnene, i modsætning til andre borgerlige partier her ved den afgørende behandling lægger vægt på at fjerne denne beskyttelse af de gravide kvinders stilling på arbejdsmarkedet.

Desuden skal jeg sige, at ændringsforslaget fra kristeligt folkepartis side, som fjerner muligheden for positiv særbehandling for at skabe en mere reel ligestilling, efter min opfattelse hviler på en misforståelse fra forslagsstillernes side. Der er ikke tale om statslig dirigering af området her. Der er tale om en nødvendig regel bl. a. for at sikre private mulighed for at gennemføre positiv særbehandling for at skabe en mere reel ligestilling mellem mænd og kvinder.

Jeg skal anbefale på regeringens vegne, at man ikke støtter kristeligt folkepartis ændringsforslag.

Honoré (KrF):

Med internationale forpligtelser hentyder arbejdsministeren til, at der er tale om et EF-direktiv som baggrund for denne lovgivning. Det undrer mig ikke, at arbejdsministeren prøver at anbefale dette lovforslag, da dette EF-direktiv er vedtaget af den socialdemokratiske regering, og det er derfor den socialdemokratiske regering, der bærer ansvaret herfor. Men selv om der foreligger et EF-direktiv, behøver man jo ikke blot at efterplapre det, men kan godt forholde sig også til indholdet i dette EF-direktiv, og det er det, kristeligt folkeparti mener det gør. Der er ingen grund til automatisk at reagere på alt, hvad der kommer fra Bruxelles, på en så ukritisk måde.

Kristeligt folkeparti ønsker selvfølgelig, at gravide kvinder beskyttes, men den form, hvorunder det skal finde sted ifølge § 1, stk. 1, er ideologiseret i bund og grund ved, at det skal opregnes under den hensigt at forhindre det, der hedder indirekte forskelsbehandling, et totalt elastisk begreb, under hvilket man kan putte den værste ideologisering, og det vil man uden tvivl få at se i den kommende tid.

Jeg mener, at socialdemokratiets lovforslag vil fremme en ensretning, og det går imod mænds og kvinders frie erhvervsvalg.

Arbejdsministeren (Auken).

Jeg er helt enig med kristeligt folkepartis ordfører, når han siger, at man ikke skal efterplapre EF-direktiver, men tage selvstændig stilling. På den anden side må jeg sige, at hvis der er tale om en klar international forpligtelse, en folkeretlig forpligtelse, vil jeg og regeringen være betænkelige ved at sætte os ud over den. Når så denne folkeretlige forpligtelse ydermere går i den rigtige retning, nemlig at sikre gravide kvinders retsstilling på det danske arbejdsmarked, er der to gode grunde, både den folkeretlige og fornuftens, til at følge de tanker, der ligger i EF-direktivet, og som er blevet fulgt op her i regeringens lovforslag.

(Kort bemærkning).

Honoré (KrF):

Selvfølgelig skal regeringen leve op til et EF-direktiv, den selv har været med til at vedtage, det siger sig selv, men det kan ske på forskellig måde, og jeg mener, at den måde, regeringen har valgt her, indholdsmæssigt er utilfredsstillende.

Hvad angår beskyttelse af gravide kvinder arbejdsmæssigt, er kristeligt folkeparti selvfølgelig fuldstændig indstillet på, at der må være en sådan beskyttelse. Vi mener bare, at den form, hvorunder den finder sted, den ramme, det her lægges i, er en ideologisk ensretningsramme, og derfor vil vi ikke være med. Vi håber, hvis vores ændringsforslag bliver vedtaget, at arbejdsministeren kan finde en bedre måde at beskytte og ligebehandle gravide kvinder på.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslagene.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1
forkastedes, idet 32 stemte for, 106 imod.

Ændringsforslag nr. 2
forkastedes, idet 32 stemte for, 106 imod.

Ændringsforslag nr. 3-5

forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 6

forkastedes, idet 32 stemte for, 106 imod.

Lovforslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 101 stemmer mod 32; 5 stemte hverken for eller imod.

Anden næstformand (Erlendsson):

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser vedrørende ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse m. v.

(Lovforslag nr. L 149. Fremsat 10/1 78. Første behandling 26/1 78. Betænkning 17/3 78. Anden behandling 29/3 78).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 102 stemmer mod 32; 5 stemte hverken for eller imod.

Anden næstformand (Erlendsson):

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ligestillingsrådet.

(Lovforslag nr. L 146. Fremsat 10/1 78. Første behandling 26/1 78. Betænkning 17/3 78. Anden behandling 29/3 78).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Honoré (KrF):

Det, der kendetegner det lovforslag, vi her står over for, er, at det indebærer en statslig støtte til en bestemt ideologi. Det er en meget farlig ting, at staten således giver sig til at støtte en bestemt, snæver ideologi. Hvis det så var sådan, at man på forhånd vidste, hvad man gik ind til ved at støtte en sådan ideologi, så at man kunne overskue problemet, ville det være acceptabelt måske, men det lighedsbegreb, der skal gennemføres, er et uklart lighedsbegreb. Det vil sige, at man kan putte en forfærdelig masse ting ind i det. Det er en elastikparagraf eller et elastikbegreb, som kan tages op og misbruges.

Endnu værre er det, at dette lighedsbegrebs anvendelsesområde er ubegrænset. Det gælder faktisk alle former for samfundsliv, at man kan gøre krav på, at dette ligestillingsbegreb anvendes. Selv ikke ved familiens dør holder dette ligestillingskrav sig borte, men vil trænge ind i hjemmene; det skal bestemmes ud fra lighedsbegrebet, hvor store indbyrdes rettigheder ægtefællerne har, så selv familiens privatliv skal man her manipulere med. Undervisningsinstitutionerne skal bruges til at indoktrinere en lighedsideologi, til at påvirke og manipulere mennesker, så de forkaster bestemte kønsroller og måske tilegner sig andre.

Gennem ligestillingsrådet giver staten, så vidt jeg kan se, rødstrømpegrupper et blåt stempel.

Hvad skal denne ligestilling koste? Vi har stillet nogle spørgsmål i udvalget, og selv om det er meget uldne svar, vi har fået fra ligestillingsrådet, er der dog kommet noget frem. Man ønsker som sagt at engagere sig i ligestillingens gennemførelse i familielivet. Et sted taler man om ægtefæller, men når man går ligestillingsrådsforslagets stillere på klin-gen og spørger, hvad det så er for et familie-mønster, man har tænkt sig, er det alligevel